

Sygn. akt I PSK 132/21

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa K. G.

przeciwko Z. O. - Przedsiębiorstwu Usług i Zaopatrzenia Energetyki

„E.” w C.

o odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 8 czerwca 2021 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w C.

z dnia 12 marca 2020 r., sygn. akt IV Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 r. zasądził od pozwanego Z.O. - Przedsiębiorstwa Usług i Zaopatrzenia Energetyki "E." w C. na rzecz powoda K. G. kwotę 24.845,24 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 września 2016 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowanie za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 12 marca 2020 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 14 czerwca 2017 r. w punkcie 1. i 3. w części w ten sposób, że oddalił powództwo K. G. ponad kwotę 5.550 zł i ponad kwotę ustawowych odsetek od tej kwoty za okres od dnia 2 września 2016 r. do dnia 28

listopada 2017 r. oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a także oddalił apelację pozwanego w pozostałej części.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powód podniósł zarzuty naruszenia przepisów postępowania: 1) art. 382 k.p.c., przez bezpodstawne pominięcie przez Sąd Okręgowy całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w rezultacie orzekanie jedynie na podstawie wybranej, znikomej części materiału zgromadzonego w postępowaniu, brak odniesienia się do sporządzonego przez pracodawcę świadectwa pracy oraz wskazanego tam okresu zatrudnienia powoda u pracodawcy oraz wpływu treści tam zawartej na ustalenie prawidłowej wysokości odszkodowania należnego powodowi, które to uchybienia mogły mieć wpływ na wynik sprawy; 2) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewskazanie przez Sąd Okręgowy faktów, które Sąd ten uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w zakresie wysokości zasądanego odszkodowania, które to uchybienia mogły mieć wpływ na wynik sprawy; 3) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia wyroku z pominięciem wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia i bez przytoczenia przepisów prawa, co uniemożliwia kontrolą motywów rozstrzygnięcia; a także zarzuty naruszenia prawa materialnego: 1) art. 58 zd. 1 k.p., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że na podstawie tego przepisu powodowi przysługuje odszkodowanie za okres wypowiedzenia w oparciu o wynagrodzenie otrzymane z tytułu zawarcia umowy o pracę z dnia 27 listopada 2012 r., przy braku uwzględnienia faktu, że węzeł obligacyjny łączący powoda z pracodawcą ustał w dniu 5 lutego 2016 r., co potwierdza sporządzone przez pracodawcę świadectwo pracy stwierdzające stosunek pracy powoda od dnia 27 listopada 2012 r. do dnia 5 lutego 2016 r., czego konsekwencją jest istnienie ciągłości zatrudnienia powoda u pracodawcy do 5 lutego 2016 r., a co za tym idzie - wysokość odszkodowania należna powodowi winna odpowiadać okresowi wypowiedzenia przy uwzględnieniu okresu ciągłości zatrudnienia; 2) art. 58 zd. 1 k.p., przez jego błędną wykładnię i pominięcie okoliczności, że podstawą obliczenia odszkodowania należnego pracownikowi jest średnie miesięczne wynagrodzenie z okresu poprzedzającego rozwiązanie umowy

o pracę, które w rozpatrywanej sprawie nastąpiło w dniu 5 lutego 2016 r.; 3) art. 47¹ k.p., przez określenie wysokości odszkodowania należnego powodowi bez uwzględnienia funkcji odszkodowania przewidzianego w treści wskazanego przepisu, jaką jest kompensata szkody, którą pracownik poniósł w związku z brakiem możliwości uzyskiwania wynagrodzenia na skutek bezprawnego rozwiązania umowy oraz braku uwzględnienia wypadkowej wszystkich okoliczności sprawy, rozważonych przez Sąd przy uwzględnieniu wspomnianych funkcji spornego odszkodowania, a także tych kryteriów, jakie zastosował sam ustawodawca, różnicując wysokość świadczenia z uwagi na długość zakładowego stażu pracy pracownika (determinującego długość okresu wypowiedzenia) i wysokość wynagrodzenia za pracę.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, to jest w punkcie pierwszym (ponad kwotę 5.500 zł oraz w zakresie oddalonego powództwa i ustawowych odsetek od oddalonego powództwa) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C.; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona, albowiem zaskarżony wyrok godzi w konstytucyjną zasadę prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz zasadę państwa prawnego, aby każda sprawa obywatela została rozpatrzona sprawiedliwie przy poszanowaniu ustanowionych reguł proceduralnych, do których należy wymóg wyczerpującego uzasadnienia orzeczenia kończącego postępowania w sprawie, a także godzi w konstytucyjną ochronę pracy (art. 24 Konstytucji RP), obejmującą swoją ochroną także warunki, zakres i treść świadczenia oraz przyjmowania pracy w ramach zarówno stosunku pracy, jak i innego rodzaju zatrudnienia. Ponadto, zdaniem skarżącego, doszło do rażącego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 58 zd. 1 k.p. oraz art. 47¹ k.p., skoro zasądzone odszkodowanie nie odpowiada wysokości okresu wypowiedzenia umowy o pracę, która ustała w dniu 5 lutego

2016 r. oraz braku uwzględnienia wypadkowej wszystkich okoliczności sprawy, z uwzględnieniem faktu, że w niniejszym przypadku zachodzi szczególna sytuacja, w której stosunek pracy powoda opierał się na umowie o pracę zawartej w dniu 5 lutego 2015 r., która określała nowe warunki zatrudnienia względem umowy o pracę zawartej w dniu 27 listopada 2012 r., nie modyfikując przy tym samej jej istoty i nie stanowiąc nowego węzła obligacyjnego pomiędzy powodem oraz pracodawcą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone

cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla

przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jej autor nawiązuje do unormowań Konstytucji RP (art. 45 ust. 1 oraz art. 24), chociaż przepisów tych nie objął podstawą zaskarżenia. Tymczasem przepisy, których obrazy nie zarzucono w ramach którejs z podstaw kasacyjnych, nie mogą stanowić punktu odniesienia do konstruowania przesłanek przedsądu. Między poszczególnymi elementami konstrukcyjnymi skargi kasacyjnej powinna bowiem zachodzić korelacja.

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący wskazał na „naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 58 zd. 1 k.p. oraz art. 47¹ k.p., mającego charakter rażący, skoro zasądzone przez Sąd Okręgowy odszkodowanie nie odpowiada wysokości okresu wypowiedzenia umowy o pracę, która ustała w dniu 5 lutego 2016 r. oraz braku uwzględnienia wypadkowej wszystkich okoliczności sprawy, z uwzględnieniem faktu, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególna sytuacja, w której stosunek pracy powoda opierał się na umowie o pracę zawartej w dniu 5 lutego 2015 r., która określała nowe warunki zatrudnienia względem umowy o pracę zawartej w dniu 27 listopada 2012 r., nie modyfikując przy tym samej jej istoty i nie stanowiąc nowego węzła obligacyjnego pomiędzy powodem oraz pracodawcą”. Motywując w ten sposób powołaną przesłankę przedsądu, skarżący pominął rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2019 r., I PK 58/18, mocą którego uchylono poprzedni wyrok Sądu

Okręgowego i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania. Otóż w uzasadnieniu tym Sąd Najwyższy podzielił kasacyjny zarzut naruszenia art. 56 § 1 w związku z art. 58 k.p., albowiem podstawą faktyczną uwzględnienia roszczeń powoda wobec pozwanego nie było wadliwe rozwiązanie umowy o pracę z 2015 roku, lecz umowy z 2012 roku. W tych okolicznościach Sąd drugiej instancji ponownie rozpoznając sprawę, powinien wyjaśnić, w jaki sposób obliczono wysokość odszkodowania za okres wypowiedzenia, jaki należało zastosować przy rozwiązywaniu umowy o pracę z 2012 roku. Sugerując kwalifikowane naruszenie przez Sąd Okręgowy powołanych wyżej przepisów, skarżący domaga się – wbrew stanowisku Sądu Najwyższego – ustalenia wysokości spornego odszkodowania według zarobków powoda z daty rozwiązania umowy o pracę z 2015 roku. Zapomina przy tym o regulacji art. 398²⁰ k.p.c., zgodnie z którym sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Oznacza to, że Sąd drugiej instancji, rozpoznając ponownie sprawę, nie mógł interpretować ani przepisów prawa procesowego, ani przepisów prawa materialnego odmiennie, niż to wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy na podstawie całego zgromadzonego materiału dowodowego, szczegółowo omówionego w uzasadnieniu wyroku, ustalił, że łącząca strony umowa o pracę z 2012 roku na czas wykonania określonej pracy była w istocie umową zawartą na czas nieokreślony, która została rozwiązana z naruszeniem przepisów o wypowiedzaniu umów, gdyż rozwiązanie umowy nie nastąpiło na piśmie (art. 30 § 3 k.p.) i tym samym nie podano przyczyn rozwiązania tej umowy (art. 30 § 4 k.p.). Stanowi to w istocie naruszenie przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w rozumieniu art. 56 § 1 k.p., co uzasadniało roszczenie o odszkodowanie. Wyliczając wysokość odszkodowania, Sąd wskazał, że zgodnie z art. 47¹ k.p. z związku z art. 36 k.p. odszkodowanie, którego powód dochodził w niniejszym postępowaniu, stanowiło kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę pomnożoną przez trzy miesiące (powód był zatrudniony u pozwanego ponad trzy lata, zatem jego okres wypowiedzenia wynosił 3 miesiące), co odpowiada kwocie 5.550 zł i taką też kwotę Sąd zasądził na rzecz powoda. (k. 23 uzasadnienia wyroku).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.